

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 22 maja 2014r., skierowanym przeciwko Gminnej Spółce (...) w M., powód J. M. domagał się ustalenia że stosunek jego członkostwa w pozwanej spółce wodnej ustał z dniem 16 kwietnia 2012r. oraz zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje żądanie powód podał, że z mocy prawa stał się członkiem pozwanej spółki wodnej. Wskazał, że członkostwo w spółce wodnej wiązało się w praktyce jedynie z koniecznością uiszczania składek i nie wypływały z tego żadne korzyści, a spółka wykazała się brakiem organizacji w czyszczeniu i konserwacji urządzeń melioracyjnych do niej należących pomimo, że jej obowiązkiem ustawowym jest między innymi wykonywanie, utrzymywanie i eksploatacja urządzeń służących do melioracji wodnych oraz prowadzenie racjonalnej gospodarki na terenach zmeliorowanych. Podał, że w dniu 16 kwietnia 2012 r. złożył oświadczenie o wystąpieniu z pozwanej spółki wodnej. Wskazała nadto, że zgodnie ze statutem Gminnej Spółki (...) w M. wyłączenie członka ze spółki następuje w drodze uchwały walnego zgromadzenia członków w razie działania na szkodę spółki lub niedopełnienia istotnych obowiązków statutowych. Pismem z dnia 27 czerwca 2012 r. (...) Związek Spółek (...) w P. udzielił odpowiedzi powodowi w której wskazał, że nie ma możliwości wystąpienia z Gminnej Spółki (...). W piśmie z dnia 17 lipca 2012r. powód poinformował pozwanego, że uniemożliwienie mu wystąpienia ze spółki jest niezgodne z prawem i podtrzymał swoje oświadczenie z dnia 16 kwietnia 2012 r., jednak nie otrzymał on żadnej odpowiedzi. Powód wskazał również, że zapis statutu uzależniający możliwość wystąpienia ze spółki od takich przyczyn jak działanie na jej szkodę lub niedopełnienie istotnych obowiązków statutowych ogranicza dobrowolność przynależności do spółki, co jest sprzeczne z prawem i nieważne.

W odpowiedzi na pozew z dnia 22 lipca 2014 r. pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych. Uzasadniając swoje stanowisko pozwana wskazała, że nieprawdą jest jakoby spółka nie wykonywała swoich obowiązków, na dowód czego podniesiono, że w 2011r. spółka wodna dokonała odmulenia części rowu przylegającego bezpośrednio z prawej strony działki powoda nr (...) na odcinku 450mb, którego koszt wyniósł 1.125 zł, a dalsze prace melioracyjne uzależnione były od usunięcia zakrzaczeń z rowu przylegającego do działki powoda. Składki regulowane przez powoda nie rekompensowały poniesionych kosztów dlatego odmówiono uwzględnienia rezygnacji powoda z członkostwa w spółce, gdyż statut nie przewiduje możliwości wystąpienia ze spółki, członkostwo powoda w spółce powstało z mocy prawa, powód nie naruszył w sposób rażący postanowień statutu oraz nie działał na jej szkodę. Jednocześnie zarząd spółki nie wyraził zgody na wystąpienie powoda ze spółki z uwagi na zaplanowane prace przy działce powoda na rok 2014. Pozwana dodała, że w porównaniu z kosztem prac melioracyjnych wykonywanych przez spółkę składki członkowskie nie są wysokie. W odpowiedzi na pozew podniesiono również, że spółka wodna wykonuje wszystkie swoje obowiązki statutowe. Wskazano, że na dzień 17 lipca 2014 r. powód zalega z uiszczaniem składek członkowskich na łączną kwotę 370,72 zł, w związku z czym wstrzymano zaplanowane na rok 2014 prace w obszarze działek powoda. Pozwana podała, że w latach 2010-2014 we wsi A. (gdzie położone są działki powoda) wykonano odmulenie rowów na długości ponad 7 km, co korzystnie wpłynęło na odprowadzenie wody z działek powoda. Dodała nadto, że prawa i obowiązki powoda, w związku z oddaniem działek w dzierżawę z dniem 4 maja 2011r., przeszły na dzierżawcę tj. M. M. (1).

W piśmie procesowym z dnia 11 sierpnia 2014 r. powód podtrzymał swoje żądanie i wskazał, że przedmiotem sprawy nie są okoliczności wskazane przez pozwaną w odpowiedzi na pozew. Dodał, że dla ustalenia nieistnienia stosunku prawnego wystarczające jest ustalenie, że złożył oświadczenie o wystąpieniu ze spółki, które winno odnieść skutek niezależnie od stanowiska jakiegokolwiek organu spółki. Podał również, że umowa dzierżawy zawarta między nim, a M. M. (1) zobowiązuje dzierżawcę do uiszczania składek, co nie jest jednak tożsame z powstaniem członkostwa tej ostatniej osoby w spółce.

W piśmie procesowym z dnia 15 stycznia 2015r. pozwana wskazała, że powód od wielu lat dzierżawi swoje gospodarstwo innym osobom wobec czego nie powinien on być stroną niniejszego procesu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód J. M. jest właścicielem nieruchomości rolnych położonych we wsi A. o łącznej powierzchni 17,98 ha w skład którego wchodzi działki o nr (...) o powierzchni 8,96 ha; nr 105 o powierzchni 3,9 ha; nr 201 o powierzchni 4,54 ha oraz nr 202 o powierzchni 0,58 ha. Działki nr (...) znajdują się na obszarze działania Gminnej Spółki (...) w M..

Powód nabył własność w/w działek około 1984r. od swoich teściów i z mocy prawa stał się członkiem spółki wodnej.

W dniu 4 maja 2011r. powód zawarł z M. M. (1) umowę dzierżawy wskazanego powyżej gospodarstwa rolnego, na mocy której to umowy dzierżawca (M. M. (1)) zobowiązał się m.in. do uiszczenia składek na rzecz Gminnej Spółki (...) w M..

Dowód: bezsporne; dokument – umowa dzierżawy z dnia 04.05.2011 r. k. 71 oraz k. 72; zeznania świadka P. T. k. 168-169 oraz k. 184; zeznania świadka Mate- usza M. k. 182-183;

Gminna Spółka (...) w M. jest zrzeszona w (...) Związku Spółek (...) w P. z siedzibą w W., który prowadzi działalność administracyjną na rzecz zrzeszonych w nim poszczególnych spółek wodnych. Pozwana spółka wodna nie posiada własnej siedziby, a wszelkie kwestie związane z jej działalnością wykonywane są przez wskazany powyżej związek spółek wodnych.

Dowód: bezsporne; dokument – porozumienie z dnia 28.01.2008 r. k. 45-46; zeznania świadka P. T. k. 168-169 oraz k. 184;

W dniu 16 kwietnia 2012r. J. M. złożył pisemne oświadczenie o wystąpieniu z (...) Związku Spółek (...) w P. z siedzibą w W.. Oświadczenie to zostało złożone do siedziby (...) Związku Spółek (...) w P. z siedzibą w W. przy ul. (...) w W..

W piśmie z dnia 27 czerwca 2012r., stanowiącym odpowiedź na w/w oświadczenie powoda, P. T. działając w imieniu i na rzecz (...) Związku Spółek (...) w P. z siedzibą w W. poinformował J. M., że nie ma on możliwości wystąpienia z Gminnej Spółki (...) w M..

Dowód: bezsporne; dokument – oświadczenie powoda J. M. z dnia 16.04.2012r. k. 6; dokument – pismo (...) Związku Spółek (...) w P. z siedzibą w W. z dnia 27.06.2012r. k. 7; zeznania świadka P. T. k. 168-169 oraz k. 184; zeznania świadka M. M. (1) k. 182-183;

Zgodnie ze statutem Gminnej Spółki (...) w M. wyłączenie członka ze spółki wodnej następuje w drodze uchwały walnego zgromadzenia członków w razie działania na szkodę spółki lub niedopełnienia istotnych obowiązków statutowych (§13 ust. 3 statutu). Statut pozwanej spółki nie przewiduje możliwości wystąpienia z niej.

Na Walnym Zgromadzeniu pozwanej spółki wodnej przeprowadzono głosowanie w sprawie rezygnacji z członkostwa przez J. M., jednak z uwagi na zbyt małą ilość osób uczestniczących w głosowaniu uchwała w tej sprawie nie została skutecznie podjęta. Niemniej jednak wszyscy obecni na tym głosowaniu członkowie spółki byli przeciwni wystąpieniu z niej przez powoda.

Dowód: statut Gminnej Spółki (...) w M. k. 12-20 oraz k. 110- 118; zeznania świadka P. T. k. 168-169 oraz k. 184;

W dniu 27 lutego 2014r. pozwana spółka naliczyła należną od M. M. (1) składkę w wysokości 123,76 zł z uwagi na dzierżawione przez niego od powoda działki.

Dowód: bezsporne; dokument – wezwanie do zapłaty k. 11;

Powyższy stan faktyczny był, co do zasady, bezsporny między stronami. W jego ustalaniu sąd oparł się na zgromadzonych w przedmiotowej sprawie **dokumentach**, których autentyczność i wiarygodność nie była kwestionowana przez strony postępowania, aktywnie działających przez swoich pełnomocników, do czego sąd również nie znalazł żadnych podstaw, uznając wszystkie zgromadzone dokumenty za wiarygodny materiał dowodowy.

Nadto za wiarygodne sąd uznał zeznania złożone przez świadków **P. T.** oraz **M. M. (1)**, albowiem korelowały z treścią zgromadzonych w sprawie dokumentów oraz ze sobą nawzajem, jednocześnie były one spójne i logiczne. Sąd nie znalazł przy tym żadnych podstaw, by zeznaniom powoda odmówić wiary.

Na rozprawie w dniu 16 marca 2015r. sąd oddalił wniosek pozwanego o przesłuchanie powoda w charakterze strony albowiem zgromadzony w sprawie materiał dowodowy był w ocenie sądu wystarczający do wydania orzeczenia w sprawie. Jednocześnie z uwagi na stan zdrowia powoda przeprowadzenie dowodu z przesłuchania go w charakterze strony prowadziłyby do zbyt długiego przedłużenia postępowania i mogłyby narazić powoda na dodatkowy i bezcelowy uszczerbek na zdrowiu.

Sąd zważył, co następuje:

Powód J. M. w niniejszej sprawie domagał się ustalenia, że stosunek jego członkostwa w pozwanej spółce wodnej ustał z dniem 16 kwietnia 2012r.

Bezsporne było przy tym, że od około 1984r. J. M. jest właścicielem nieruchomości rolnych położonych we wsi A. o łącznej powierzchni 17,98 ha w skład którego wchodzi działki o nr (...) o powierzchni 8,96 ha; nr 105 o powierzchni 3,9 ha; nr 201 o powierzchni 4,54 ha oraz nr 202 o powierzchni 0,58 ha, a dwie ostatnie wskazane (nr 201 oraz 202) znajdują się na obszarze działania Gminnej Spółki (...) w M.. Jednocześnie bezsporne było, że powód stał się członkiem pozwanej spółki wodnej z mocy prawa tj. z uwagi na to, że jest on następcą prawny członka spółki wodnej i z uwagi na to wstąpił w jego prawa i obowiązki.

Pozwana wskazywała przy tym na brak legitymacji czynnej po stronie powoda i argumentowała, że powód zawarł z M. M. (1) umowę dzierżawy obejmującą działki nr (...), w związku z czym to M. M. (1) jest członkiem spółki wodnej, a członkostwo powoda zostało zawieszona. Nadto pozwana wskazywał, że wystąpienie ze spółki wodnej jest niezgodne z jej statutem i tym samym niemożliwe, a sama spółka wykonuje w sposób prawidłowy swoje obowiązki ustawowe.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że zgodnie z art. 189 kpc powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Wskazać należy przy tym, że zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie poglądem przy ustalaniu istnienia interesu prawnego, o którym mowa w art. 189 k.p.c., należy uwzględniać potrzebę zapewnienia dostępu do sądu w celu ochrony prawnej w razie gdy istnieje potrzeba jej udzielenia. Interes ten należy też rozumieć jako potrzebę wprowadzenia pewności co do istnienia konkretnego stosunku prawnego lub prawa, w celu zapewnienia zainteresowanemu powodowi ochrony sfery jego uprawnień przed grożącym naruszeniem. Interes prawny istnieje nie tylko gdy chodzi o obecne stosunki prawne i prawa, ale także gdy dotyczy przyszłych, ale obiektywnie prawdopodobnych stosunków prawnych i praw. Szerokie rozumienie interesu prawnego, jako przesłanki skutecznego wystąpienia z powództwem z art. 189 k.p.c. ma na celu ochronę uzasadnionych interesów powoda, ale tylko wtedy gdy nie może on na innej drodze uzyskać ochrony swoich praw (porównaj m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 08.02.2013 r., w sprawie IV CSK 306/12). Z kolei w wyroku z dnia 15 maja 2013 r. w sprawie III CSK 254/12 Sąd Najwyższy wskazał, że interes prawny rozumieć należy jako obiektywnie występującą potrzebę ochrony sfery prawnej powoda, którego prawa zostały lub mogą zostać zagrożone, bądź też co do istnienia lub treści których występuje stan niepewności. Ocena interesu prawnego wymaga zindywidualizowanych, elastycznych kryteriów, uwzględniających celowościowe podstawy powództwa z art. 189 k.p.c. Jedną z przesłanek badanych przy rozważaniu celowości wykorzystania powództwa o ustalenie jest znaczenie, jakie wyrok ustalający wywarłby na sytuację prawną powoda. O występowaniu interesu prawnego świadczy możliwość stanowczego zakończenia w tej drodze sporu, natomiast przeciwko jego istnieniu - możliwość uzyskania pełniejszej ochrony praw powoda w drodze innego powództwa. Z kolei zgodnie z poglądem zaprezentowanym przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 18 czerwca 2013r. w sprawie I ACa 448/13 wskazano, że o istnieniu interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c. można mówić tylko wówczas, jeżeli wyrok ustalający skutkować będzie jakąś korzystną dla powoda zmianą w jego sytuacji, polegającą na usunięciu lub wyjaśnieniu wątpliwości co do treści dotyczących go stosunków prawnych a osiągnięcie tego celu nie jest możliwe w inny sposób, np. w innym postępowaniu cywilnym.

Mając na uwadze powyższe podkreślić należy, że powództwo o ustalenie stosunku prawnego lub prawa może być uwzględnione tylko wtedy, gdy spełnione są dwie przesłanki merytoryczne: interes prawny oraz wykazanie prawdziwości twierdzeń powoda o tym, że dany stosunek prawny lub prawo rzeczywiście istnieje czy też przeciwnie - nie istnieje. P.-wsza z tych przesłanek warunkuje określony skutek tego powództwa, decydując o dopuszczalności badania i ustalania prawdziwości twierdzeń powoda. Wykazanie zaś istnienia drugiej z tych przesłanek decyduje o kwestii zasadności powództwa (porównaj m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 27.06.2001r., w sprawie II CKN 898/00; z dnia 28.11.2002r., w sprawie II CKN 1047/00; oraz z dnia 18.04.2012 r., w sprawie V CSK 149/11).

W tym miejscu należy podkreślić, że stosunek członkostwa w spółce wodnej ma charakter cywilnoprawny – co zostało wielokrotnie podkreślone w orzecznictwie Sądu Najwyższego (porównaj m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 03.07.2008 r., w sprawie IV CZ 48/08 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11.08.2004 r., w sprawie II CK 481/03).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszego postępowania w pierwszej kolejności należy odnieść się do zarzutu braku legitymacji po stronie powoda do występowania w sprawie. W tym zakresie zauważyć trzeba, że dzierżawa jest stosunkiem prawno-zobowiązaniowym, podlegającym zasadzie swobody umów, mocą którego jedna jej strona (wydzierżawiający) udostępnia odpłatnie korzystanie z rzeczy albo praw (art. 709 k.c.) drugiej stronie (dzierżawcy), przy czym aby umowa nabrała cech dzierżawy, osoba korzystająca z cudzej rzeczy (albo praw) – dzierżawca, uprawniona musi być także do pobierania z niej pożytków (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 17.01.2007r., w sprawie I ACa 1440/06). Pod względem treści dzierżawa jest zatem zbliżona do użytkowania. Stosunek dzierżawy ma jednak charakter względny (z czego wynika skuteczność inter partes), a użytkowanie jest ograniczonym prawem rzeczowym, o skuteczności erga omnes (szerzej zob. A. Lichorowicz (w:) System prawa prywatnego, t. 8, s. 159). Podkreślić należy przy tym, że w wyroku z dnia 10 lutego 2012r., w sprawie I SA/Wa (...) Wojewódzki Sąd Administracyjny w W. przyjął, iż stosunek zobowiązaniowy, jakim jest dzierżawa, nie stwarza po stronie dzierżawcy praw do nieruchomości, jak i nie stwarza jakichkolwiek roszczeń o ochronę w postępowaniu sądowo-administracyjnym. Reasumując podkreślić należy, że sąd orzekający w przedmiotowej sprawie w pełni podziela stanowisko zaprezentowane przez Sąd Okręgowy w Białymstoku w wyroku z dnia II Ca 1157/13, zgodne z którym dzierżawca gruntów stanowiących własność nie spełnia warunków następcy prawnego właściciela gruntów i przez fakt zawarcia umowy dzierżawy nie stał się członkiem spółki wodnej.

Mając powyższe na uwadze to, że powód zawarł z M. M. (1) umowę dzierżawy działek będących przedmiotem niniejszej sprawy nie wpłynęło w żaden sposób na to, iż członkiem pozwanej spółki wodnej nadal pozostał powód. Jednocześnie tylko na marginesie wskazać należy, że wpływu na to nie mają postanowienia wskazanej umowy dzierżawy w oparciu o które to dzierżawca zobowiązał się do regulowania wszelkich należności publicznoprawnych, w tym składek na rzecz spółki wodnej albowiem, o czym była mowa powyżej zapisy umowy dzierżawy są skuteczne jedynie między jej stronami (skuteczność inter partes).

Odnosząc się z kolei do kwestii interesu prawnego powoda w wytoczeniu powództwa o ustalenie nieistnienia jego członkostwa w pozwanej spółce wskazać należy w dniu 27 lutego 2014r. pozwana spółka naliczyła od M. M. (1) składkę w wysokości 123,76 zł z uwagi na dzierżawione przez niego od powoda działki. Jednocześnie skoro umowa dzierżawy zawarta pomiędzy powodem a M. M. (1) nie wpłynęła w żaden sposób na to, że to nadal to sam powód jest członkiem pozwanej spółki wodnej należało uznać, że posiada on interes prawny w wytoczeniu powództwa w sprawie, tym bardziej, że pozwana ewidentnie utrudnia powodowi "uwolnienie" się od kłopotliwego - w jego mniemaniu - członkostwa. W przypadku uwzględnienia powództwa wyrok będzie skutkować korzystną dla powoda zmianą w jego sytuacji, polegającą na usunięciu wątpliwości co do treści dotyczącego go stosunku prawnego. Jednocześnie zaznaczyć należy, że powód nie ma przy tym możliwości osiągnięcia tego celu w inny sposób, zwłaszcza za pomocą innego środka prawnego.

Skoro więc powód posiada interes prawny w wytoczeniu powództwa o ustalenie, że łączący go z pozwanym stosunek prawny wygasł, należało odnieść się do tego, czy faktycznie tak się stało, a jeżeli tak to kiedy.

W związku z powyższym wskazać należy, że Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 29 czerwca 2010r., w sprawie III CZP 46/10 wskazał, że przepisy ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. prawo wodne (Dz.U.2012.145 j.t.) nie dopuszczają tworzenia przymusowych spółek wodnych, z czego wynika, że są to zrzeszenia dobrowolne. W konsekwencji również członkostwo w nich jest w zasadzie dobrowolne, z jednym wyjątkiem, zgodnie bowiem z art. 168 prawa wodnego, na wniosek spółki wodnej lub zainteresowanego zakładu starosta, w drodze decyzji, może włączyć zakład do spółki, jeżeli jest to uzasadnione celami, dla których spółka została utworzona. Nie można natomiast mówić o przymusowym członkostwie w odniesieniu do następcy prawnego członka spółki wodnej. Taki następca, zgodnie z art. 165 ust. 7 prawa wodnego wstępuje w prawa i obowiązki członka spółki wodnej; staje się wprawdzie ex lege członkiem takiej spółki, jednak treść stosunku członkostwa jest taka sama jak w wypadku jego poprzednika. Sąd Najwyższy dodał również, że stosunek członkostwa w spółce wodnej jest stosunkiem cywilnoprawnym, mimo nadzoru i kontroli sprawowanych przez starostę nad działalnością spółek. Okoliczność, że starosta w drodze decyzji zatwierdza statut spółki nie zwalnia sądu z dokonania oceny w konkretnej sprawie, czy statut nie zawiera postanowień sprzecznych z ustawą i jako takich nieważnych (art. 58 §1 i 3 k.c.). Postanowienie statutu spółki wodnej wymagające zgody walnego zgromadzenia na wystąpienie członka w istocie prowadzi do powstania przymusowego członkostwa w sytuacji, w której zgodnie z prawem wodnym jest ono dobrowolne (z wyjątkiem wynikającym z art. 168.). Dobrowolność członkostwa oznacza zaś zarówno swobodę przystąpienia do zrzeszenia, jak i wystąpienia z niego, również wtedy, gdy członkostwo powstało ex lege na podstawie art. 165 ust. 7 prawa wodnego. Prowadzi to do wniosku, że postanowienie statutu spółki jest sprzeczne z art. 12 i 58 ust. 1 Konstytucji.

W tym miejscu należy zauważyć, że zgodnie ze wskazanym art. 12 Konstytucji Rzeczpospolita Polska zapewnia wolność tworzenia i działania związków zawodowych, organizacji społeczno-zawodowych rolników, stowarzyszeń, ruchów obywatelskich, innych do-browolnych zrzeszeń oraz fundacji. Natomiast w myśl art. 58 ust. 1 Konstytucji każdemu zapewnia się wolność zrzeszania się. Należy więc wyraźnie podkreślić, że wolność zrzeszania się oznacza zarówno prawo do przystępowania do stosunku członkostwa, jak i prawo do nieprzystępowania lub rozwiązywania takiego stosunku. Tymczasem odmówienie członkowi spółki wodnej prawa do wystąpienia z niej powoduje, że członkostwo w spółce wodnej nabiera przymusowego charakteru, a to zdaniem sądu orzekającego jest sprzeczne z normą art. 58 ust. 1 Konstytucji. Przywołać należy również stanowisko Rzecznika Praw Obywatelskich, który w swoim wystąpieniu do Ministra Środowiska z dnia 26 lutego 2007r. (sygn. RPO-513894-IV/05/MC) podkreślił fakt istnienia prawa członka do wystąpienia ze spółki oraz zwrócił uwagę, że w bardzo wielu przypadkach władze spółek wodnych, korzystając z braku świadomości prawnej, próbują odmawiać takiego prawa swoim członkom.

Dodać należy, że zgodnie z art. 58 §1 kc czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Z kolei w §3 wskazano, że jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszego postępowania należy więc podkreślić, że zgodnie ze statutem pozwanej Gminnej Spółki (...) w M. wyłączenie członka ze spółki następuje w drodze uchwały walnego zgromadzenia członków w razie działania na szkodę spółki lub niedopełnienia istotnych obowiązków statutowych (§ 13 ust. 3 statutu). Jednocześnie statut pozwanego nie przewiduje przy tym możliwości wystąpienia z niej, co zgodnie z przywołaną powyżej argumentacją należy uznać za niezgodne z Konstytucją RP.

Skoro więc brak zamieszczenia w statucie Gminnej Spółki (...) w M. należy na gruncie art. 58 §1 i §3 kc uznać za nieważne sąd uznał, że w jej miejsce wszedł przepis art. 365¹ kc. Zgodnie z tym przepisem zobowiązanie bezterminowe o charakterze ciągłym wygasa po wypowiedzeniu przez dłużnika lub wierzyciela z zachowaniem terminów umownych, ustawowych lub zwyczajowych, a w razie braku takich terminów **niewłócznie po wypowiedzeniu**. W tym miejscu podkreślenia wymaga, że w cytowanym powyżej postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2010r., w sprawie III CZP 46/10 wskazano przy tym, że stosunek członkostwa w spółce wodnej jest stosunkiem zobowiązaniowym i bezterminowym o charakterze ciągłym, który wygasa po wypowiedzeniu przez dłużnika lub

wierzyciela z zachowaniem terminów umownych, ustawowych lub zwyczajowych, a w razie braku takich terminów - niezwłocznie po wypowiedzeniu (art. 365¹ k.c.), a brak w statucie spółki wodnej postanowienia o możliwości wystąpienia ze spółki jest sprzeczne również tym przepisem.

W niniejszej sprawie w zasadzie bezsporne było przy tym, że w dniu 16 kwietnia 2012r. J. M. złożył oświadczenie o wystąpieniu z (...) Związku Spółek (...) w P. z siedzibą w W.. Jednocześnie pomimo, że oświadczenie to zostało złożone do (...) Związku Spółek (...) w P. z siedzibą w W. sąd uznał, że faktycznie zamiarem powoda było wystąpienie z Gminnej Spółki (...) w M.. Podkreślić należy przy tym, że również w ten sposób oświadczenie to zostało zinterpretowane przez jego adresata ((...) Związku Spółek (...) w P. z siedzibą w W.) albowiem w piśmie z dnia 27 czerwca 2012r., stanowiącym odpowiedź na w/w oświadczenie powoda, P. T. działając w imieniu i na rzecz (...) Związku (...) -łek (...) w P. z siedzibą w W. poinformował J. M., że nie ma on możliwości wystąpienia z Gminnej Spółki (...) w M.. Tylko na marginesie wskazał należy, że powód jako osoba nie posiadająca wykształcenia prawnego w ocenie sądu mógł mieć trudności w prawidłowym określeniu, czy należy on do pozwanej spółki wodnej, czy też do wskazanego powyżej związku spółek. Podkreślenia wymaga przy tym, że również sami przedstawiciele pozwanej spółki, w toku postępowania, mieli znaczne trudności z tym aby prawidłowo określić swoją podmiotowość i wskazanie czy pozwaną winna być Gminna Spółka (...) w M., czy też (...) Związku Spółek (...) w P. z siedzibą w W..

Dodać należy, że w stosunku do członkostwa w pozwanej spółce wodnej, z uwagi na brak zapisów w jej statucie odnośnie możliwości wypowiedzenia członkostwa, brak jest również terminów po którym członkostwo w spółce wygasa. Jednocześnie przepisy żadnej z ustaw, zwłaszcza zaś prawa wodnego, również nie regulują długości okresu, po którym członkostwo w spółce wodnej wygasa. Sąd uznał jednak, że z uwagi na bardzo długi okres członkostwa powoda w pozwanej spółce wodnej (od około 1984 r.) za **zwyczajowy należało uznać miesięczny termin wypowiedzenia tego członkostwa.**, co spełnia wymóg "niezwłoczności" przy tak długim okresie członkostwa.

W tym miejscu marginalnie zauważyć należy, że przedmiotem niniejszego postępowania nie był sposób w jaki pozwana spółka wodna wykonuje swoje obowiązki ustawowe gdyż to nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Istotą niniejszej sprawy było bowiem li tylko to, czy brak zapisów w statucie pozwanej spółki o możliwości rezygnacji z członkostwa w niej jest sprzeczne z przepisami prawa, czy też nie, a na okoliczność tę nie miał wpływu sposób realizacji działań przez pozwaną.

Dlatego też sąd ustalił, że stosunek członkostwa powoda w pozwanej spółce wodnej ustał z dniem 16 maja 2012r. (pkt 1 wyroku), a w pozostałym zakresie powództwo oddalił (pkt 2 wyroku).

O kosztach postępowania sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 2 kpc i art. 108 § 1 kpc uznając, że powód uległ tylko co do nieznacznej części swego żądania, dotyczyło to bowiem tylko ustalenia, że jego stosunek członkostwa w pozwanej spółce wygasł wcześniej aniżeli przed dniem 16 maja 2012 r. Podkreślić więc należy, że żądanie powoda z jednej strony zostało co do zasady uwzględnione, a okres, który nie został uwzględniony jest stosunkowo niewielki i wynosi jedynie miesiąc.

Mając powyższe na uwadze sąd włożył na pozwanego obowiązek poniesienia wszystkich kosztów procesu. Wobec powyższego sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 124 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 30 zł tytułem opłaty od pozwu, 34 zł tytułem zwrotu opłat skarbowych od pełnomocnictw oraz kwotę 60 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego ustalonych zgodnie z § 6 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej (Dz. U. nr 163, poz. 1349 z późn. zm.), o czym sąd orzekł w pkt 3 wyroku.

SSR Marcin Bratkowski

ZARZĄDZENIE

1. odnotować,

2. odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć:

- pełnomocnikowi pozwanego - **r. pr. R. Z.**,

3. za 21 dni albo wraz z apelacją

C. dnia 17 kwietnia 2015r.

SSR Marcin Bratkowski